

RAHANDUSMINISTEERIUM

Hr Kuno Tammearu
Päästeamet
rescue@rescue.ee

Meie 20.12.2013 nr 12.2-1/14663

Riikliku järelevalvemenetluse lõpetamine

Austatud härra Tammearu

Goldmind OÜ esitas Rahandusministeeriumile 29.11.2013 taotluse riikliku järelevalve teostamiseks (edaspidi taotlus), paludes kontrollida Päästeameti (edaspidi hankija) poolt korraldatud avatud hankemenetlusega riigihanke nr 145990 „Rehvide ostmine“ (edaspidi riigihange) läbiviimise vastavust riigihangete seaduses (RHS) sätestatuga.

Taotluse kohaselt tunnistati Baltyre Eesti AS pakkumus riigihanke osadele 2 ja 3 vastavaks erandkorras ning need ei vasta hankedokumentide (HD) p 8.3 ning HD lisa 1 p 4 toodud kvaliteedinõuetele, mille kohaselt pakkumuses on pakkujal lubatud esitada vaid rehvitootja „põhi“ brändi rehve ehk Premium segmendi brände. Osundatud õigusrikkumise tuvastamisel palub Goldmind OÜ hankija suhtes rakendada meetmeid, mis tagaks kõikidele hankemenetlusest huvitatud isikutele võrdsed võimalused.

Lähtudes Goldmind OÜ taotlusest algatas Rahandusministeerium järelevalvemenetluse kontrollimaks hankija tegevuse õiguspärasust Baltyre Eesti AS pakkumuse vastavaks tunnistamisel. Järelevalvemenetluse käigus pöördus Rahandusministeerium 02.12.2013 kirjaga nr 12.2-1/14663 hankija poole selgituste saamiseks taotluses osundatud võimalike õigusrikkumiste kohta.

Hankija selgitas 05.12.2013 esitatud vastuses, et on Baltyre Eesti AS pakkumuse vastavaks tunnistanud õigetest alustel ning pakkumuse vastavuse kontrollimisel on vastavaks tunnistatud vaid HD-s sätestatud tingimustele vastav pakkumus. Lähtuvalt eeltoodust on hankija seisukohal, et riigihange on läbi viidud vastavalt RHS-is sätestatud tingimustele. Ühtlasi teavitas hankija, et on riigihanke osade 2 ja 3 kohta sõlminud raamlepingu.

Riigihangete registrist ja hankija selgitustest nähtub, et riigihankes sõlmiti Baltyre Eesti AS-iga hankeleping 18.11.2013. Seega riigihanke menetlus lõppes enne taotluse esitamist ja järelevalvemenetluse algatamist ning lepingupooled on asunud hankelepingut täitma.

RHS § 108 lg 1 ja 2 sätestavad, et Rahandusministeerium võib hankemenetluse kehtetuks tunnistamise ettekirjutuse või otsuse teha üksnes enne hankelepingu sõlmimist. Seega pärast

hankemenetluse lõppemist, so hankelepingu sõlmimise järgselt vastavat haldusakti Rahandusministeerium riikliku järelevalve teostajana anda ei saa.

RHS § 108 lg 7 sätestatud ettekirjutust RHS-i või muude selle alusel antud õigusaktide rikkumiste lõpetamiseks saab Rahandusministeerium teha juhul, kui rikkumist on võimalik ka realselt lõpetada. Reeglina on siin tegemist kestva rikkumisega riigihanke korraldamisel.

Seega olukorras, kus riigihanke menetlus on lõppenud ja menetluse tulemusel on sõlmitud hankeleping, mida pooled täidavad, puuduvad Rahandusministeeriumil järelevalvemeetmed, mida rakendada, st Rahandusministeeriumil puudub võimalus riikliku järelevalve korras sekkuda hankelepingu täitmisesse.

Vaatamata järelevalvemeetmete rakendamise võimatusele ja järelevalvemenetluse lõpetamisele peab Rahandusministeerium vajalikuks anda hinnang hankija tegevuse õiguspärasusele Baltyre Eesti AS pakkumuse vastavaks tunnistamisel.

RHS § 47 lg 1 kohaselt kontrollib hankija kvalifitseeritud pakkujate esitatud pakkumuste vastavust hanketeates (HT) ja HD-s esitatud tingimusele ja teeb põhjendatud kirjaliku otsuse pakkumuste vastavaks tunnistamise või tagasilükkamise kohta. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt lükkab hankija pakkumuse tagasi, kui see ei vasta HT-s või HD-s esitatud tingimusele, kusjuures hankija võib tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid nimetatud tingimustest.

Riigihanke menetlusdokumentidest nähtub, et Baltyre Eesti AS on esitanud pakkumuse riigihanke osadele 2 (veoauto rehvid) ja 3 (ATV ja tõstuki/laaduri rehvid) ning hankija on HD-s muu hulgas dokumentide esitamisele ja rehvide kvaliteedile seadnud järgmised tingimused:

- 1) HD p 6.7 kohaselt esitatakse kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid trükitult paber kandjal pakkumusest eraldi köidetuna vastavalt riigihangete registris oleva HT punktides III.2.1) – III.2.3) esitatud loetelule;
- 2) HD p 8.3 ja HD lisa 1 p 4 kohaselt on pakkujal pakkumuses lubatud esitada vaid rehvitootja „põhi“ brändi rehve ehk Premium segmendi brände – tingimus kehtib riigihanke osadele 2 ja 3;
- 3) HD lisa 1 p 8 kohaselt peavad sõiduautode, maastikautode ja veoautode rehvide tootjad olema ETRMA (European Tyre and Rubber Manufactures Association) liikmed – tingimus kehtib riigihanke osale 2.

Riigihanke pakkumuste avamisel (hankekomisjoni koosoleku 07.10.2013 protokoll nr 6.5-3/16-14) kontrollis hankija pakkujate poolt esitatud dokumentide vastavust HD-s esitatud pakkumuse struktuurile ja dokumentide loetelule. Nõutavate dokumentide olemasolu ja vorminõuete kontrollimisel tuvastati Baltyre Eesti AS dokumentide osas, et kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid ja pakkumus olid köidetuna ühe kiirkõitja vahel, mistõttu ei olnud pakkuja arvestanud HD p 6.7 kehtestatud nõudega.

Pakkumuste sisulise kontrolli raames kontrollis hankija kooskõlas RHS § 47 lg 1 sätestatuga Baltyre Eesti AS pakkumuse vastavust HD-s esitatud tingimustele ning tuvastas, et see pakkumus vastab HD-s sätestatud tingimustele, sealhulgas HD p 8.3 ja HD lisa 1 p 4 ning HD lisa 1 p 8 kehtestatud kvaliteedinõuetele. HD p 6.7 sätestatud dokumentide köitmise nõudest mittekinnipidamine on hankija hinnangul vormiline kõrvalekalle, mistõttu hankija tunnistas RHS § 47 lg 2 alusel vastavaks Baltyre Eesti AS pakkumuse, kui pakkumuse, milles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid HD-s esitatud tingimustest (Päästeameti peadirektori 18.10.2013 käskkiri nr 413).

Kuna RHS-ist ei tulene pakkumuse vastavuse kontrollimisel läbiviidavate toimingute täpne ja kõikides olukordades rakendatav sisu ja maht, siis riikliku järelevalve teostaja poolt taotluses toodud võimalikule õigusrikkumisele hinnangut andes on arvestatud kas riigihankes teostatud konkreetsed kontrollitoimingud olid piisavad, mille alusel hankija jõudis veendumusele, et Baltyre Eesti AS pakkumus vastab HD-s seatud tingimustele.

Hankija poolt eelpool kirjeldatud Baltyre Eesti AS pakkumuse vastavusega seotud kontrollitoimingute põhjal on riikliku järelevalve teostaja hinnangul selle pakkumuse vastavust HD-s seatud tingimustele kontrollitud piisava hoolsusega. Seega on Rahandusministeerium seisukohal, et Baltyre Eesti AS pakkumuse HD-s seatud tingimustele vastavaks tunnistamisel on hankija arvestanud RHS § 47 lg 1 ja lg 2 sätestatuga.

Tuginedes eeltoodule ei ole Rahandusministeerium hankija poolt riigihankes Baltyre Eesti AS pakkumuse HD-s seatud tingimustele vastavaks tunnistamisel RHS § 47 lg 1 ja lg 2 rikkumist tuvastanud. Seetõttu ei ole põhjendatud ja samas õigusliku aluse puudumise tõttu ka võimalik hankija suhtes RHS-is sätestatud järelevalvemeetmete rakendamine ning Rahandusministeerium lõpetab riikliku järelevalvemenetluse riigihanke nr 145990 „Rehvide ostmine“ suhtes.

Siinkohal peame oluliseks märkida, et riiklik järelevalvemenetlus ei ole pakkuja õiguste kaitseks tõhusaim vahend. Pakkuja õiguste kaitse primaarseks viisiks on pöördumine RHS-s sätestatud korras riigihangete vaidlustuskomisjoni, kellel on erinevalt riikliku järelevalve teostajast õigus ka hankemenetlust peatada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristel Mesilane
osakonnajuhataja asetäitja
Riigihangete ja riigiabi osakond

Teadmiseks: OÜ Goldmind, info@kummiproff.ee

Andres Valdna 611 3710
andres.valdna@fin.ee